

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/76/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2312223170
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2312223170.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatice Javorovej a sudcov JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Ľubice Bundzelovej v právnej veci žalobkyne: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: Y. W., nar. X. S. XXXX, bytom J. E. K. č. XXX, zastúpenej opatrovníkom: Ing. O. W., nar. X. O. XXXX, bytom J. E. K. č. XXX, o 2.488,68 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 11. septembra 2014 č. k. 15C 473/2012-78, takto

rozhodol:

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej **p o t v r d z u j e**.

V časti trov konania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **m e n í** tak, že žalovanej náhradu trov prvostupňového konania **n e p r i z n á v a**.

Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa I. žalobu zamietol a II. žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v sume 149 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Právne svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil ust. § 25 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov; § 2 písm. a/ a b/, § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení nesk. predpisov, v znení platnom a účinnom v čase uzavretia zmluvy účastníčok (ďalej aj „ZoSÚ“); § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 53 ods. 1, § 53b ods. 1, § 53 ods. 4 písm. k/ a ods. 5, § 100 ods. 1 a § 101 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZoOS“). Vecne dôvodil uzavretím účastníčkami dňa 5.6.2007 Zmluvy o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb, na základe ktorej žalobkyňa zriadila žalovanej rastový osobný účet s denným limitom 10 000 Sk a súčasne jej poskytla aj službu - Povolené prečerpanie peňažných prostriedkov na osobnom účte, čerpaním peňažných prostriedkov z účtu žalovanou, ktorým sa dostala do nepovoleného prečerpania vo výške 1 398,65 eur, nevyrovnaním nepovoleného prečerpania žalovanou napriek výzve zo strany žalobkyne, čím vážne porušila svoju zmluvnú povinnosť s následkom odstúpenia od zmluvy žalobkyňou s následným vyzvaním žalovanej na úhradu dlžnej sumy, ktorá ku dňu 24.11.2008 predstavovala už 2 488,68 eur, popri ktorej si žalobkyňa prostredníctvom žaloby uplatnila aj úrok z omeškania v zákonnej výške od 25.11.2008, t.j. odo dňa nasledujúceho po dni odstúpenia od zmluvy. Uzatvorenú zmluvu účastníčok posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú, ktorá nesmie obsahovať ustanovenia, ktoré by spôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné podmienky) s tým, že okrem ustanovení O. z. sa na danú zmluvu vzťahujú aj

ustanovenia ZoSÚ a ZoOS. Ďalej dôvodil, že žalovaná vznesla v konaní námietku premlčania žalobou uplatneného nároku, keď otázkou premlčania by sa súd prvého stupňa i tak musel zaoberať ex officio. S poukazom na rozhodnutie Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/105/2013 z 10.12.2013 nevidel dôvod na vylúčenie aplikácie priaznivejšieho ustanovenia o trojročnej premlčacej dobe podľa O. z. oproti premlčacej dobe štvorročnej podľa Obch. z. (Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), a to s poukazom na ust. § 54 ods. 1 O.z., keď O. z. ako kódex občianskeho súkromného práva úpravu premlčania má a je pre nepodnikateľov výhodnejšia, v ktorej súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25.1.2011 sp. zn. 5 M Cdo 20/2009. Zo žaloby mal jednoznačne za preukázané, že žalobkyňa od zmluvy odstúpila dňa 24.11.2008, a teda prvý deň keď si mohla uplatniť svoj nárok u žalovanej bol nasledujúci deň, t. j. 25.11.2008 a s poukazom na ust. § 101 O. z. dospel k záveru, že v danom prípade premlčacia doba na uplatnenie nároku zo zmluvy uplynula 25.11.2011. Vzhľadom na podanie žaloby 24.9.2012, t.j. takmer 1 rok po uplynutí premlčacej doby, prihladol na premlčanie uplatneného nároku, ktoré namietal opatrovník žalovanej a pretože premlčaný nárok nemožno priznať, žalobu v celom rozsahu zamietol. V časti o trovách konania svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 142 ods. 1 O.s.p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), vecne úspechom žalovanej v konaní, z ktorého dôvodu jej priznal právo na náhradu trov konania v sume 149 eur za zaplatený súdny poplatok za podaný odpor.

Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala včas odvolanie iba žalobkyňa s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Mala za to, že sa jej postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Vecne dôvodila, že účastníčky konania uzavreli 5.6.2007 Zmluvu o Rastovom osobnom účte, na základe ktorej žalobkyňa zriadila žalovanej rastový osobný účet a na základe uvedenej zmluvy a návrhu žalovanej ako majiteľky účtu na uzatvorenie zmluvy o poskytovaní služby Povolené prečerpanie na osobnom účte, poskytla žalovanej 7.9.2007 službu Povolené prečerpanie (ďalej „služba PP“) vo výške 1.294,56 eur s tým, že žalovaná sa zaviazala neprekročiť tento limit povoleného prečerpania. Zmluva medzi účastníkmi ako banková zmluva bola uzatvorená v súlade s príslušnými ust. Obch. z. a príslušnými obchodnými podmienkami. Zmluva o bežnom účte patrí medzi tzv. absolútne obchody, ustanovenia Obch.z. sa použijú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkového vzťahu, teda aj v prípade, ak majiteľom účtu bude fyzická osoba nepodnikateľ. Poukázala na ust. § 273 Obch.z. s tým, že v prejednávanej veci ide jednoznačne o tzv. iné obchodné podmienky, ktoré sa po splnení zákonom stanovených podmienok stávajú súčasťou zmluvy. Poukázala aj na čl. I bod 2 a 6, čl. III bod 15 a 23, čl. III písm. U body 9, 10, 11 a 14 VOP účinných v čase poskytnutia služby PP. Žalovaná porušila Zmluvu a VOP a to tým, že jej účet dosiahol debetný zostatok, ktorý nadobudol charakter nepovoleného debetu. Listom z 29.8.2008 žalobkyňa informovala žalovanú, že odo dňa 29.8.2008 eviduje na jej účte nepovolený debetný zostatok, a vzhľadom k tomu, že sa žalovaná zaviazala neprekročiť limit povoleného prečerpania, ktorý mala schválený vo výške 1.294,56 eur, požiadala ju o doplnenie zostatku na jej účte minimálne o čiastku nepovoleného debetného zostatku vo výške 19,49 eur. Keďže žalovaná nedoplnila zostatok na svojom účte, žalobkyňa listom z 19.11.2008 odstúpila od Zmluvy z dôvodu podstatného porušenia zmluvných podmienok a zároveň vyzvala žalovanú na úhradu debetného zostatku, žalovaná však na výzvu nereagovala a žalobkyňa debetný zostatok neuhradila, na základe čoho došlo dňa 24.11.2008 k vyrovnaniu nevyrovnanej výšky debetného zostatku žalovanej žalobkyňou vo výške 1.398,65 eur, ide o účtovné vyrovnanie a z tohto titulu sa žalobkyňa domáha zaplata sumy rovnajúcej sa nevyrovnanej výške debetného zostatku vo výške 1.398,65 eur, ktorá pozostáva z vlastných výberov žalovanej, z úrokov, poplatkov za balík Výhoda a iných poplatkov spojených s transakciami na účte a sankčného úroku (zmluvnej pokuty) vo výške 1.090,03 eur. Žalobkyňa si príslušný sankčný úrok z omeškania (zmluvnú pokutu) v žalobe uplatňovala z vyčíslenej istiny 1.398,65 eur t. j. nevyrovnanej výšky debetného zostatku iba za obdobie odo dňa nasledujúceho po vyrovnaní zostatku zatvoreného účtu, t. j. od 25.11.2008 do dňa podania žaloby, spolu v sume 1.090,30 eur. S poukazom na § 273 Obch. Z. a ust. VOP mala za to, že došlo k platnému dojednaniu povinnosti platiť sankčný poplatok v prípade porušenia ustanovení zmluvy a VOP zo strany žalovanej. Žalobkyňa bola názoru, že súd prvého stupňa na otázku premlčania aplikoval nesprávny právny predpis - O. z., a to aj napriek skutočnosti, že zmluva o bežnom účte je uzavretá medzi bankou a klientom v súlade s ust. Obch.z. a patrí medzi absolútne obchody. Obchodný zákonník upravuje premlčanie, a to komplexne, súčasne úprava premlčania v O.z. nie je právnou úpravou určenou na ochranu spotrebiteľa. To, že na obchodnoprávne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa aplikujú ust. aj Obch. z. výslovne vyplýva z ust. § 266 ods. 5 Obch.z., zároveň je v Obch.z. presne stanovené, ktoré z jeho ustanovení sa na takýto vzťah s účastňou spotrebiteľa

nemôžu použiť resp. sa upravujú obmedzenia pre ich použitie, úprava premlčania tam nepatrí a je teda logické, že sa uplatňuje na takýto vzťah obchodnoprávna úprava. Mala za to, že nejde o správne posúdenie, že na všetky nároky vyplývajúce zo spotrebiteľských zmlúv majú byť aplikované výlučne ust. O.z., ale tak, že len ust. o spotrebiteľských zmluvách (§§ 52 - 54 OZ, §§ 612 - 627 O.z.) sú jednostranne kogentné, tzn. aj voči Obch. z.. S poukazom na § 369 ods. 1 Obch. z. a § 54 ods. 1 O. z. mala za to, že zákonodarca nemal v úmysle určiť jednostrannú kogentnosť O. z. en bloc (teda aj pri odstúpení od zmluvy a účinkoch s tým spojených) ale len jednostrannú kogentnosť úpravy spotrebiteľských zmlúv (§52-54 O. z., prípadne ust. o spotrebiteľskej kúpnej zmluve § 612 a 627 O. z.). Na základe uvedeného mala za to, že jej nárok na zaplatenie žalovanej sumy žalovanou je plne v súlade s cit. zákonnými predpismi, na základe čoho namietala tvrdenie súdu, že nárok je premlčaný, keďže na právny vzťah účastníčok sa vzťahujú ust. Obch. z., kde je ustanovená štvorročná premlčacia doba. Zároveň namietala aj zákonnosť postupu súdu, ktorý na premlčanie prihliadol ex offo. Postup súdu a jeho rozhodnutie odporujú nielen ust. ZoOS, ale sú aj v rozpore so základnými ústavnými princípmi. Konanie v tejto veci začalo podaním žaloby na súd dňa 24.9.2012. V priebehu konania nebola účastníkom konania - žalovanou vznesená námietka premlčania. Preto namietala postup súdu, že nebol oprávnený prihliadať na premlčanie ex offo, nakoľko ide o postup založený na retroaktívnej aplikácii ust. § 5b ZoOS. S poukazom na § 29b ZoOS mala za to, že zákonodarca jednoznačne upravil otázku spätnej účinnosti (v podobe tzv. nepravej retroaktivity) novej úpravy len na niektoré ustanovenia, ktoré boli do ZoOS doplnené s účinnosťou od 1.5.2014, ust. § 5b medzi ne zaradené nebolo. Súd tak svojím postupom porušil zákaz spätnej pôsobnosti právnych noriem a v konaní, ktoré bolo začaté pred 1.5.2014 použil také ust., ktoré nebol oprávnený aplikovať. Ust. § 5b by sa mohlo vzťahovať na postup súdu len v konaní, ktoré začalo od účinnosti daného ustanovenia. Rozhodnutie súdu podľa právnej úpravy, ktorá bola zavedená a účinná dňom 1.5.2014 v konaní, ktoré začalo 14.8.2012 je retroaktívne a nezákonné. Zároveň napádala postup súdu aj z hľadiska porušenia princípu legitímneho očakávania a predvídateľnosti postupu súdu. V čase podania žaloby žiadne ust. o tom, že súd na premlčanie prihliada aj bez námietky dlžníka neplatilo a teda žalobca ho ani nemal ako predvídať. V prípade vznesenej námietky premlčania žalovanou, mal súd zaslať žalobcovi upovedomenie o uplatnení námietky premlčania žalovanou, prípadne zápisnicu z pojednávania, na ktorom bola námietka uplatnená a dať mu priestor na vyjadrenie. Namietala tiež výrok o náhrade trov konania žalovanej, ktoré spočívajú v náhrade súdneho poplatku zaplateného za podaný odpor, nakoľko žalovaná ako spotrebiteľ je v zmysle zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch oslobodená od poplatku. Poukázala na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 51 Ústavy SR a rozhodnutie IV. ÚS 77/02.

Žalovaná odvolací návrh nepodala.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 O. s. p. vec v medziach odvolania (teda správnosť rozhodnutia rozsudkom vo veci samej, ako aj v časti trov konania, a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania (pretože tu síce šlo /aj/ o vec samu, na druhej strane však nie aj o ktorýkoľvek zo zákonom ustanovených prípadov potreby pojednávania takejto veci na pojednávaní odvolacieho súdu, nakoľko tu nevznikla potreba dopĺňania ani opakovania dokazovania, súd prvého stupňa vec prejednal na pojednávaní, nešlo tu o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a pojednávanie odvolacieho súdu si nevyžadoval ani žiaden dôležitý verejný záujem) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej treba považovať za správny (a to napriek viacerým pochybeniam pri jeho odôvodňovaní).

Odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že nárok žalobkyne je premlčaný, žalovaná vznesla námietku premlčania, z ktorého dôvodu nebolo možné žalobe vyhovieť, i keď na základe odlišného právneho posúdenia, keď podľa odvolacieho súdu je na daný prípad potrebné aplikovať ust. § 107 ods. 1 a 2 O. z., ktoré súd prvého stupňa na danú vec neaplikoval, pričom to bolo pre posúdenie veci potrebné, odvolací súd preto v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k novej aplikácii tohto ustanovenia, na výzvu reagovala žalobkyňa v podaní zo 14.3.2016 tak, že sa pridriava odvolania.

Odvolací súd nepovažuje za akceptovateľnú argumentáciu žalobkyne, podľa ktorej by samotná povaha diskutovaného právneho vzťahu (založeného zmluvou účastníčok) ako tzv. absolútneho obchodu mala prívodiť nutnosť posudzovania všetkých okolností takéhoto vzťahu podľa právneho predpisu

upravujúceho samotný použitý zmluvný typ (ktorým má byť v tomto prípade Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej len „Obch. z.“).

Podľa § 52 ods. 2 vety tretej O. z. na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Práve odcitované ustanovenie je síce súčasťou základného predpisu občianskeho hmotného práva Slovenskej republiky a to konkrétne piatej hlavy prvej časti zákona, venovanej spotrebiteľským zmluvám (pokiaľ ide o jeho účinnosť) až od 1. apríla 2015 (tu por. čl. II bod 1 a čl. XIV zákona č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 151/2014 Z. z., ďalej tiež len „zákon č. 102“), takýto termín účinnosti bol výsledkom rozhodnutia sa zákonodarcu (Národnej rade Slovenskej republiky, ďalej len „NR SR“) odsunúť účinnosť zákona, prijatého 25. marca 2014 a majúceho v tu diskutovanej časti pôvodne nadobudnúť účinnosť už 12. júna 2014 (tu por. pôvodné znenie zákona č. 102) ďalším zákonom, schváleným 14. mája 2014 (necelé dva mesiace po prijatí novelizovaného zákona), prijímaným primárne za iným účelom (za účelom zmeny zákona o ochrane hospodárskej súťaže, v tejto súv. por. úvod názvu zákona uverejneného 7. júna 2014 pod č. 151 ročníka 2014 Zbierky zákonov Slovenskej republiky) a v časti vyhradenej novelizácii zákona č. 102 sa obmedzujúcim výlučne na zmenu znenia článku XIV pôvodného zákona, obsahujúceho úpravu jeho účinnosti (pričom tu k doplneniu vládneho návrhu zákona o článok novelizujúci zákon č. 102 došlo na základe prílohy uznesenia Ústavnoprávneho výboru NR SR, ďalej len „Úpv“ č. 419 zo 6. mája 2014, odôvodňujúceho potrebu zmeny, o ktorej je reč, konštatovaním, že tu (citované z uznesenia) „ide o spresnenia účinnosti jednotlivých ustanovení vzhľadom na legislatívny proces“, tu napokon por. príslušné dokumenty k parlamentnej tlači č. 897 na webovom sídle NR SR). Odklad účinnosti zákonného ustanovenia, celkom nepochybné motivovaný záujmom na posilnení ochrany spotrebiteľov, tesne predtým, než toto malo začať regulovať ním upravované vzťahy, však nebol pri posudzovaní problému predostretého v prejednávanej veci tak dôležitým, ako zmysel úpravy (ratio legis), taktiež zanesenej do vládneho návrhu zákona v neskoršom štádiu legislatívneho procesu a odôvodnenej v prílohe uznesenia Úpv č. 391 z 11. marca 2014 (i tu citované z uznesenia) takto : „Výslovne sa ustanovuje, že na všetky právne vzťahy vzniknuté na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo s touto zmluvou súvisiace, najmä na vzťahy, ktoré vznikli pri zabezpečení plnenia záväzkov v záväzkových vzťahoch, sa vždy použijú prednostne ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z tohto dôvodu sa bude vždy preferovať priorita O.z., ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, a to na celý režim právneho vzťahu, aj keby sa na právny režim mohla použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Z toho plynie, že O. z. aj pri posudzovaní otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne.“ (tu por. príslušné dokumenty na webovom sídle NR SR k parlamentnej tlači č. 820).

Takto koncipovaná úprava je nepochybným vyjadrením požiadavky zákonodarcu, aby súdy aj v právnych vzťahoch vyznačujúcich sa na jednej strane tým špecifikom, že je v nich jednou zmluvnou stranou spotrebiteľ a na strane druhej tým, že sú podraditeľné pod úpravu obchodného práva (najmä Obch. z.), aplikovali prednostne (rozumej na úkor alternatívnej a z podstaty veci odchyľnej úpravy normami obchodného práva) ustanovenia O. z.. Nejde teda o vyradenie obchodného práva ako takého, ale len o to, aby sa na vzťahy s účasťou spotrebiteľa popri normách obchodného práva, ktorých použitie je z povahy veci nutné (pretože O. z. úpravu konkrétnej otázky neobsahuje vôbec, ako je to aj v prípade tu posudzovaného zmluvného typu, upraveného len v Obch. z.) nepoužívali tiež k nim prináležiace doplnkové normy, ktoré pozná jeden i druhý právny predpis (O. z. aj Obch. z., resp. pri záujme na absolútnej presnosti O. z. na jednej a Obch. z. spolu s ďalšími normami obchodného práva na druhej strane), ale tu došlo k uprednostneniu noriem toho prvého.

Práve takáto právna konštrukcia, existujúca tu už aj v čase pristupovania odvolacieho súdu k rozhodovaniu o odvolaní v tejto konkrétnej veci (pre ktorý je - rovnako ako pre súd prvého stupňa - rozhodujúci stav v čase vyhlasovania jeho rozsudku, tu por. § 154 ods. 1 a § 211 ods. 2 O. s. p.), však spôsobovala i nepoužitelnosť tých záverov, ktorých podstatou bola potreba vzťahnutia na právne vzťahy obdobné tomu z prejednávanej veci úpravy o premlčaní z Obch. z., pretože skoršia judikatúra (vo všetkých prípadoch spadajúca do obdobia pred prijatím vyššie diskutovanej novelizácie ZoOS zákonom

č. 102 a tým skôr i pred odsunom pôvodne zamýšľaného času účinnosti zákonom č. 151/2004 Z. z.) bola novšou legislatívnou úpravou prekonaná.

Nebol pritom dôvod nepostupovať podľa vyššie priblíženej úpravy, majúcej charakter záväzného interpretačného pravidla pre všetky orgány aplikácie práva (teda v neposlednom rade i pre súdy) a takto i pravidla nie čisto hmotnoprávneho (napriek jeho zakomponovaniu do zákona tradične vnímaného ako súčasť práva hmotného), ak táto v čase rozhodovania odvolacieho súdu bola platnou a účinnou, princíp prezumpcie ústavnosti právnych predpisov tu (odchylným vyjadrením sa Ústavného súdu Slovenskej republiky k otázke súladnosti zákona s ústavou, resp. s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná) narušený nebol a práve podaný výklad bolo treba považovať i za eurokonformný (v tejto súv. por. najmä čl. 169 ods. 1 a 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorej konsolidované znenie bolo publikované pod č. 2010/C83/ 01 Úradného vestníka Európskej únie).

Podľa názoru odvolacieho súdu potom neobstála ani odvolacia námietka žalobkyne, že aplikáciou ust. § 5b ZoOS (zaneseného do zákona taktiež zákonom č. 102, i keď v tomto prípade s účinnosťou od 1. mája 2014 a bez posúvania takéhoto času na neskorší, v tejto súv. por. čl. VIII bod 12 a čl. XIV zákona č. 102) i v konaniach začatých pred nadobudnutím jeho účinnosti dochádza k porušeniu zákazu retroaktivity i rovnakého postavenia účastníkov súdneho konania.

Nerovnovážnosť postavenia dodávateľa a spotrebiteľa v konaní vedenom medzi takýmito osobami tu nepochybne je, táto však nie je zásahom do stavu skoršej reálnej rovnováhy, ale pokusom zákonodarcu dostať záväzkom Slovenskej republiky, vyplývajúcim z už vyššie spomínanej Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorých podstatou je obnoviť, či presnejšie nastoliť rovnováhu, ktorá tu už v čase vstupovania účastníkmi neskoršieho procesnoprávneho vzťahu do vzťahu vedúceho k vzniku sporu a ani neskôr nebol. Faktorom spôsobujúcim nerovnováhu tu okrem ekonomickej sily oboch pomeriavateľných subjektov je predovšetkým nerovnosť úrovni ich právneho vedomia (v jednom prípade podnikateľského subjektu, disponujúceho spravidla dostatočným odborným a najmä právnym aparátom, spôsobilým sa postarať primárne o koncipovanie zmlúv, čo do podoby prakticky nanucovaných druhej strane vzťahu a sekundárne i o kvalifikované uplatňovanie prípadných nárokov, v druhom prípade potom spotrebiteľa s nižším stupňom právneho vedomia). Odvolaním namietanú úpravu si potom vynútilo nielen to, čo so spomínanou nízkou úrovňou právneho vedomia spotrebiteľov súvisí, teda to, že neznalosť iných právnych aspektov právneho vzťahu s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou vylučuje tiež možnosť vyjdenia z predpokladu vedomosti spotrebiteľa o tom, čo vôbec premlčanie je (takže nech aj principiálne neznalosť zákona neospravedlňuje, v tomto prípade zákonodarca urobil evidentnú výnimku), ale predovšetkým to, že pohľadávky voči spotrebiteľom na súdoch v nemalom počte prípadov neuplatňujú ich pôvodní zmluvní partneri (skutoční dodávatelia), ale subjekty nadobúdajúce takéto pohľadávky hromadne a zjavne za účelom dosiahnutia zisku, nie až tak výnimočne i za cenu vedomosti o premlčaní pohľadávky a pri jej uplatnení sa prakticky spoliehajúce buď na procesnú pasivitu spotrebiteľa, alebo na spornú interpretáciu právnej úpravy majúcej sa v konkrétnej veci použiť).

Argumentácia z odvolania však i pri námietke údajnou retroaktivitou zamlčovala ten fakt, že v tomto prípade nedochádza k posudzovaniu právneho vzťahu vzniknutého pred účinnosťou novej právnej úpravy podľa takejto úpravy čo do otázok vzniku vzťahu ako takého a práv a povinností do nadobudnutia účinnosti zmeny (kedy by sa dalo súhlasiť s odvolateľkou, žeby už o netolerovateľnú retroaktivitu šlo), ale sa tu mení len zákonom ustanovený mechanizmus pri prihlíadaní na (o. i.) faktor prechodu uplatňovaného práva do polohy tzv. naturálnej obligácie (čiže práva reálne vymožitelného do polohy práva, ktorému práve takýto atribút chýba). Úspechu postupu podľa § 5b ZoOS ide pritom pomerne ľahko zabrániť včasným uplatnením práva (rozumej nevyčkávaním tým, kto má na tom záujem, až na koniec premlčacej doby alebo na čas len krátko takémuto koncu predchádzajúci), pretože v takom prípade tak súd, ako aj práva aspoň elementárne znalý žalovaný možnosť účinného uplatnenia úpravy o premlčaní mať nemôže (a najmä žalovanému tak neostane iné, než sa brániť vecne, teda námietkami proti samotnej podstate uplatneného práva).

Z obsahu spisu v prejednávanej veci vyplýva, že žalobkyňa uzavrela 5.6.2007 so žalovanou Zmluvu o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb a dňa 7.9.2007 na návrh žalovanej poskytla žalovanej službu Povolené prečerpanie vo výške 39.000 Sk (1.294,56 eur). Listom z 29.8.2008 žalobkyňa informovala žalovanú, že od 29.8.2008 eviduje na jej účte debetný zostatok vo výške 1.314,06 eur, s tým, aby do 20 dní doplnila zostatok minimálne o čiastku nepovoleného debetného zostatku (19,49

eur) zvýšenú o sankčný úrok stanovený v zmluve. Listom z 19.11.2008 žalobkyňa odstúpila od Zmluvy a zároveň vyzvala žalovanú na úhradu debetného zostatku.

Podľa bodu 16 Podmienok zriadenia a vedenia služby "Povolené prečerpanie na osobnom účte" (ktoré boli súčasťou zmluvy) bola Zmluva uzatvorená na dobu neurčitú a zmluvný vzťah zaniká: a) doručením odstúpenia od zmluvy bankou alebo klientom druhej zmluvnej strane za splnenia ďalších podmienok uvedených v bode 17. a 18. týchto Podmienok. Zánikom zmluvného vzťahu dochádza k splatnosti všetkých záväzkov klienta voči banke vzniknuté zo služby PP. Podľa bodu 18. podmienok, Banka má právo okamžite písomne odstúpiť od zmluvy a zároveň zrušiť povolený debetný limit a žiadať okamžité splatenie čerpaných peňažných prostriedkov vrátane úrokov v prípade, ak: a) klient porušuje tieto Podmienky.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že účastníčky zmluvného vzťahu mali dojednanú možnosť odstúpenia od zmluvy, ktorú žalobkyňa z dôvodu porušenia podmienok zo strany žalovanej i využila (debetný zostatok na účte žalovanej nadobudol charakter nepovoleného debetu) a listom z 19.11.2008 odstúpila od zmluvy.

Spotrebiteľský charakter právneho vzťahu, ktorý účastníčky založili zmluvou je nesporný. Ide o zmluvu, ktorú žalobkyňa (ako dodávateľ) uzatvárala vo viacerých prípadoch, voči vopred neurčenému počtu spotrebiteľov, ktorí obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňujú a všeobecné zmluvné podmienky k zmluve sú vopred pripravené bez možnosti ich modifikácie. Zmluvnými stranami spotrebiteľskej typovej zmluvy sú v danom prípade dodávateľ - žalobkyňa, konajúca v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalovaná - spotrebiteľ, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. V predmetnom právnom vzťahu má tak žalovaná postavenie spotrebiteľa, v dôsledku čoho je daná aplikácia právnych noriem, týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany. V konkrétnom súdnom prípade je to aplikácia ustanovení O. z., upravujúca hmotnoprávnu otázku premlčania nároku, ako aj odstúpenia od zmluvy.

Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie spotrebiteľa vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Preto na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia O. z. (aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva). Súd prvého stupňa preto správne aplikoval ustanovenia O. z..

Ak sa žalobkyňa rozhodla pre využitie inštitútu odstúpenia od zmluvy, prislúchalo jej aj právo (podľa § 48 ods. 2 O. z.) dohodnúť s druhou zmluvnou stranou (žalovaným) dôsledky odstúpenia od zmluvy inak.

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok žalobkyne predstavoval bezdôvodné obohatenie, právo na vydanie ktorého sa premlčí v osobitnej dvojročnej premlčacej lehote (§ 107 ods. 1 O. z.), súd prvého stupňa dôvodne prihladol na kvalifikovanú námietku premlčania vznesenú žalovanou, majúcou za následok zánik vymáhateľnosti práva (v dôsledku čoho sa žalobkyňa ako veriteľ nemôže dôvodne pred súdom domáhať zaplatenia dlžnej sumy). Súd prvého stupňa však nesprávne aplikoval hmotnoprávne ustanovenie o všeobecnej trojročnej premlčacej lehote. K odstúpeniu od zmluvy došlo jeho doručením žalovanej t. j. dňom 24.11.2008 (podľa žalovanej nesporeného tvrdenia žalobkyne), ale žaloba bola podaná až 24.9.2012, teda až po uplynutí dvojročnej premlčacej doby. Dôsledná aplikácia vyššie uvedených ustanovení O. z. mala potom za následok zamietnutie žaloby v celom rozsahu.

V zmysle ust. § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, príp. iný účastník, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec správne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a má byť aj prostriedkom kontroly správnosti postupu pri vydávaní rozhodnutia (musí byť preskúmateľné). Spravodlivým prejednaním veci je súdne konanie, ktoré rešpektuje procesné zásady a princípy, tvoriace súčasť štruktúry základných ľudských práv a slobôd. Podľa Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 26/94 obsah práva na súdnu ochranu, uvedený v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť

v uplatnení práva na súdnu ochranu alebo ich diskriminovať pri jeho uplatnení. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdu. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom je potom porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu. Povinnosťou súdu prvého stupňa bolo preto uviesť v rozhodnutí dostatočné relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil a ktoré sa musia týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 328/05, sp. zn. III. ÚS 116/06). Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia prvostupňového súdu s vyššie uvedenými kritériami je zrejmé, že súd prvého stupňa preskúmateľným spôsobom vyjadril skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol. Jednoznačne a zrozumiteľne sa vyjadril aj k otázke prečo vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalobkyne, keď z obsahu spisu sa podáva, že táto opakovane žiadala o prejednanie veci v jej neprítomnosti. Zrušenie rozsudku by vzhľadom k zmene právnej úpravy (vyššie rozobraná povinnosť súdu prihliadať na premlčanie ex off) nemohlo žalobkyni priniesť priaznivejší výsledok sporu, ktorý odvolaním sledovala. Tým, že súd prvého stupňa neumožnil žalobkyni vyjadriť sa k vznesenej námietke premlčania (zaslaním upovedomenia alebo zápisnice z pojednávania na ktorom bola žalovanou vznesená) nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom, keďže tým, že sa žalobkyňa nedostavila na pojednávanie, na ktorom bola námietka premlčania vznesená sa sama pripravila o možnosť vyjadriť sa k premlčaniu, navyše v rámci odvolania mala možnosť sa k námietke premlčania vyjadriť.

Pri riadení sa týmito úvahami preto ani odvolací súd nemohol dospieť k inému záveru, než pred ním už súd prvého stupňa, teda k záveru o beznádejnosti žaloby pre premlčanie ňou uplatneného práva, ktoré premlčanie namietla žalovaná, a preto odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O. s. p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej ako vecne správny potvrdil.

V časti trov konania sa však odvolací súd nestotožnil s názorom súdu prvého stupňa. Podľa § 4 ods. 2 písm. za/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, od poplatku sú oslobodení: za/ spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu (podľa poznámky 4aa/ napríklad § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.). Procesný úkon - odpor proti platobnému rozkazu, ktorý podala žalovaná ako spotrebiteľ, je možné považovať podľa názoru odvolacieho súdu, za úkon, ktorým sa domáha ochrany svojho práva spotrebiteľa zo zmluvy o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb a o poskytovaní služby PP, a preto sa na ňu vzťahuje osobné oslobodenie od súdneho poplatku podľa ust. § 4 ods. 2 písm. za/ ostatne citovaného zákona. Pokiaľ by právna úprava osobného oslobodenia od súdnych poplatkov podľa uvedeného ustanovenia dopadala len na prípady, keď sa spotrebiteľ domáha ochrany svojho práva ako žalobca, premietlo by sa to do slovného vyjadrenia právnej úpravy, ako je to v ďalších ust. § 4 ods. 2 cit. zákona. Z uvedeného potom vyplýva, že súdny poplatok za odpor bol žalovanej vyrúbený nedôvodne a nebolo možné priznať žalovanej jeho náhradu, žalovaná si náhradu trov konania navyše ani neuplatnila, čo bolo dôvodom, pre ktorý došlo k zmene napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v časti trov konania podľa § 220 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak ako je to uvedené v druhej vete výroku tohto rozsudku odvolacieho súdu.

Pri takomto výsledku odvolacieho konania v ňom bola plne úspešná žalovaná a bola to tak ona, komu vzniklo právo na náhradu trov (podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.). Žalovaná však nepodala návrh na priznanie jej náhrady trov odvolacieho konania (nutná podmienka podľa § 151 ods. 1 O. s. p.) čo všetko bolo dôvodom rozhodnutia spôsobom uvedeným v tretej vete výroku tohto rozsudku (odvolacieho súdu).

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.